

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, תל 03-232262/3/4. תאריך: 1.96. • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך תבנית: יוסי שנון • רכז מערכת: שלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ ותורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • עורכת דפוס: אהובה קרן • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרני • המדל: העולם הזה בע"מ • הדפסה: הדפוס החדש בע"מ, תל-אביב • הסצה: גרד בע"מ

לייב יני

הוא הדין לגבי השטחים הכבושים. יש עיתונים — וגם מנהיגים בתנועת-השלום — המטיפים יומם ולילה נגד סיפוחם של השטחים האלה, אך המשתמשים, כדבר מובן מאליו, במושג "יהודה ושומרון". אין הם מרגישים שמי שמאמץ לעצמו מושג זה כבר נלכד ברשת הסיפוח, ואין חשיבות רבה לשאר ריעותיו. מי שמקשיב לנאום על "יהודה ושומרון", או קורא מאמר על "יהודה ושומרון", כבר יונק בתת-הכרתו את רעל הסיפוח, וזה ישיפע עליו יותר מאשר כל המילים היפות כנאום או במאמר.

בשבעות האחרונות מרכים כלי-התיקן שורת בישראל לרון ולרווח על הכוונה לבצע התפרסות חדשה של צה"ל בלבנון. מדובר על פעולה שבועיקבותיה יהיו כוחות צה"ל מוצבים במרחק של כמה קילומטרים טובים מדרום לקווים הנוכחיים. נעברת יש לפעולה כזאת שם פשוט: נסיגה. נסיגה של כוחות יכולה להתבצע מאונס או מרצון, בתנאי-קרב או בתקופת-רגיעה. אין זה מעשה לגבי המושג. כאשר כוח צבאי עובר מעמדה קידמית לעמדה אחורית יותר, הוא נסוג. שום פילוטון אינו אוהב להודות בנסיגת כוחותיו לכן הומצאו כל מיני מושגים, שכל מטרתם היא למנוע את הצורך בשימוש במילה שנואה זו.

במלחמת-העולם השניה אפשר היה לשמוע מאות הודעות של מיפקדת הוורמכט הגרמני, שבהן נמסר כי כוחותיה, נערכים מחדש "בעמדות חדשות". רק מבט במפה לימד כי "העמדות החדשות" מצויות מאות קילומטרים מאחורי העמדות הקודמות.

המילים, "התפרסות מחדש" משמשות אף הן את המטרה הזאת. אפשר להשתמש בהן בצורות שונות.

משל: "כאשר עלו בתי מוסקווה באש, החליט הקיסר נפוליון להתפרס מחדש בגרמניה". או: "כאשר תקפו הכוחות הגרמניים את ברית-המועצות, החליט הצבא האדום להתפרס מחדש לפני מוסקווה".

וגם בכיוון ההפוך: "אחרי שהגיע לשערי מוסקווה, החליט היטלר לפרוס את כוחותיו מחדש בברלין, ולאחר מכן התאבד".

וכרוז ודמה: "כאשר תקף מונטגומרי באל-עלאמיין, החליט המרשל רומל על התפרסות כוחותיו בתוניסיה, ושם נערכו מחדש במחנותי שבויים".

מגוחך? אכן. אך לא פחות מגוחכים הם כלי-התיקשורת, המשתמשים במושג הזה. ישראל אינה מרינה טוטאליטרית. כאשר עורכיי-עיתונים ומנהלי טלוויזיה ורדיו מסרכים להשתמש במושג שקר, הרצוי לשילטון, אין הם מוצאים את עצמם למחרת היום בתנאי-הדיכוי. גם הצנזורה אינה מונעת מהם לתאר את הדברים במילים של אמת.

אם כן, מניין הציינות העיוורת הזאת של עורכיי-התיקשורת? מדוע הם משתמשים באורח-קבע במושגים כזוים כעליל, הרצויים לשילטון? האם זוהי פחדנות? עצלנות מחשבתית? הרגל מן הגטו? פסיכולוגיה של עבר נרצע?

מיבצע * **שקר הגליל**

קריסט קס * **לתחיה**

ועוד הערה קטנה על השימוש במונחים ועל אחריותו של עיתון.

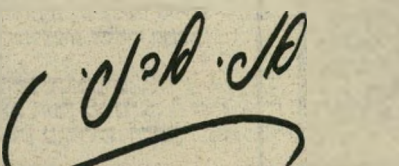
אחד מבחוריי-הישיבה שהפגינו נגד השמעת המשטח של הנרל בירושלים כתב מיכתב למערכת הארץ ובו הסביר את מניעיו. הוא הסתייג מן ההתנפלות הבריונית של חבריו, אך הצדיק את המחאה עצמה.

זהו מיכתב לגיטימי, ועיתון הגון חייב לפרסם מיכתב כזה. אולם במיכתב מצטט הכותב את היצירה בצורה זו: "זה קריסט יש" שמת... עתה קריסט יש" קס מן המתים..."

לצעיר היהודי מנצרת, בנם של יוסף הנגר ואשתו מרים, שחסידי ראו בו את בן-האלוהים, היה שם עיברי מובהק: ישוע. היהודים כפוזרה, שסבלו רבות מקנאותם של הנוצרים, קראו לו במרירותם כשם ישו — ראשי-התיבות של ימחד שמריווכרו. עתה בא בחור-הישיבה, במיכתבו להארץ, ורוסיף לשם את הגרשים, כדי להדגיש את המשמעות הזאת של השם: יש"ו.

כיום אנחנו חיים כבני-חורין במדינה משלנו, חופשיים — כביכול — ממורשת הגלות. תמהני על עיתון המניח לגידוף כזה להופיע בעמודיו, גם במדור המיכתבים למערכת.

מה היו עורכי הארץ אומרים אילו הופיע, במיכתב למערכת ניו-יורק-טיימס, מושגים כמו, "משה רבנו הממור" או, "אברהם רועה-החנות, אבי היהודים"?

כתבת השער הקדמי:

ארליך

הוא היה איש שמוט, הוא מעולם לא שאף לכבוד, לכסף או לכיבודים ותדמיתו הציבורית לא ענינה אותו. שאיפתו היחידה היתה לשלוט — למשוך בחוטים. לתודך, למתן, ובכך הוא הצטיין.

8

מתנכלים

לזינגר

מיטב החוקרים של בנימין זינגל (בתמור) פורשים מעבודתו תם. הסיבה: בעלי שררה ועסקני מיפל-גות המקורבים ל-שילטון מתנכלים ל-מחלקת חקירות הור-נאה, והצליחו לגרום לשיתוקה.

29

כתבת השער האמרי:

ההסתדרות בגדה

שביתת הרופאים היתה הזדמנות-סו להסתדרות להיטיב את שבר השכירים בישראל — אך היא לא עשתה זאת. העולם הזה מנתח את מהלך ה-שביתה וחושף את המנר-עים הנסתרים של הצדדים.

פיצוץ ברחוב הראשי

הבנקאים והמיליונרים בעלי איטן תיקשור-רת הקימו רשת של מקומונים כדי לקדם את עיסוקיהם, ובחרו בעיתונאי יאיר קוטלר כדי שיערוך את העיתון החשוב ביותר ברשת הזאת. הם לא ידעו במי הם בחרו לתפקיד.

69

מתחת לאף

מהו המקום הכי סחוט בטוח לשמור בו הפציר-ערך? הכספות המישטריות. מרסל זוהר מנתח כמה מיקרים מזוהים של פריצה-אבידה-גניבה ב-תחנות-מישטרה, וקובע כי בין השוטרים יש גנבים.

41

„לא יודעים שהתחתנתי!"

כראיון מיוחד להעולם הזה מספרת מיכל בתי-ארם על אמה חולת-הנפש, על יחסיה עם משה מיוזחי, על הסרטים שלה ואומרת בפסקנות: "התחתנתי עם משה מטעמים ביורר קראטיים!"

31

איפה אתה, גולן?

כאילו בלעה אותו האדמה, נעלם גולן גרינברג בן ה-10. שנלקח בידי אביו לחרל. זו תחיה פרשת יוסלה שוחמד כר מס' 2, חר' ששת האם.

49

לא ליהודים

בלבד

יוסי פולאק, שח' קן המחזה עקומים, המתאר סיבולתם של הומוסקסואלים תחת המישטר הנאצי, כועס על הקהל. הם לא מר כנים לשמוע שלא רק היהודים סבלו, הוא מתלונן.

42

עימות

עסף לפיד חתנגד לשדר כתבה על המד-חזה. מיקרה גבול. העימות בין רמזונה אלי-טאויל וגולדה מאיר נראה לו חריף מדי. מתבררת המחזה היא דות חזן. בתו של מנהיג מפ"ם יעקב חזן.

36

בואי לאור הירח

יחד עם עוד 8000 צופים נלהבים שאגה שרית ישי במלוא גרונה בהוסעה מסע לאור הירח של דיוויד בואי (בתמור) (נה). שלא כי אחרי, היא גם שוחחה עיר מו בחדר ה-הלבשה שלו.

54

חתונה אסורה

החילת יפה עג'מי התאהבה בקצב ניסים שבית החליטה להתחתן. אביה משה התנגד לכך בתוקף. כלא אותה, גזו את שערותיה והיכה אותה בסניה. אך לבסוף האהבה ניצחה והשניים התחתנו בדהיבא.

52

בחורה מהשאל

הציירת עידית סאנק (בתמונה) מספרת כיצד לקחה בגידול בראשה, מתארת את הניתוח ש-עברה בשווייץ, את פחד-דיה ותיקויותיה, ואומרת: "למרותי, שהחיים זה רבר רציני!"

46

אצבע אלוהים וגם אצבע חשיש

ישי אלף עזב את הקיבוץ כדי לחפש את אלוהים. הוא מצא אותו ברמת רינה שני, מנהיגת בת תמהונית בשם, אצבע אלוהים. לפני זמן-מה הורשע בגידול צמח הקנאבים ובהסקת מריחואנה.

72

המדורים הקבועים:

56	מוסיקה	4	תשקיף
59	חשבון עזב רשב	5	במדינה
	מה הם אומרים — שלמה ניצן,	13	הנרץ
	אילנית, יצחק מודעי, אבות ישורון,	15	יומן אישי
60	שרה זורון ואריק שפירא	16	אנשים — ממה סובל חיים שיף
62	לילות ישראל	18	בלונים
64	קולנוע	21	הרוסקים — מזל סרטן
66	זה וגם זה	22	מיכתבים
67	עולם קטן	24	תשבץ
69	תמזורים	27	זה היה, העולם הזה" לפני 25 שנה
70	תמזיץ שידורים — בישראל ובירדן	34	אנשים בעולם
71	שידור	44	רחל המרחלת על כל העולם
73	אתה והשקל		נמר של נייר — אוולין וא, אברהם
74	ספורט	50	שלוסקי, נתן זך ומדכי אות-יקר